І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. No. 125. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 3-го ЛИПНЯ (JULY) 1965 Ч. 125. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

П'ятниця, 2 липня 1965 року

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ЛИНДОН ДЖАНСОН доручив приспішити працю над проєктуванням і конструкцією американського суперсонічного пасажирського літака, що мав би летіти із скорістю 2 000 миль на годину. Президент заявив, що він звернеться до Конгресу за дозволом асигнувати додаткових 140 мільйонів долярів на фінансування праць зв'язаних з будовою цього літака, зокрема на випробування окремих його частин і моторів. Вимаганої президентом суми вистачить на сфінансування праць в перших 11 місяцях півторарічної фази, передбаченої на розв'язку найважливіших проблем в плянуванні літака. Цілий проєкт, над реалізацією якого працює три американські авіяційні компанії разом з Дженерал Електрик Корпорацією, коштуватиме яких 2 більйони долярів.

КІЛЬКІСТЬ БЕЗРОБІТНИХ В ЗДА збільшилася в червні 1965 року на одну десяту процента — із 4.6% усієї робітної сили в травні цього року до 4.7%. Причиною цього збільшення є приплив студіюючої молоді в ряди затруднених. В самому тільки червні зголосилося до праці в різних підприємствах на час вакацій 1 900 000 школярів і студентів і 1 200 000 з-поміж них одержало працю.

РОЗДІЛ СЬОМИЙ АКТУ ПРО ЦИВІЛЬНІ ПРАВА, схваленого Конгресом в 1964 році, увійшов з днем 1 липня ц.р. в дійсність. Цей розділ забороняє расову, національностеву, релігійну чи й статеву дискримінацію у відношенні до меншостевих груп у приватних підприємствах. В урядових колах передбачають, що повне застосування постанов цього розділу буде здійснене щойно після кількох місяців, поки розгорне свою працю призначена президентом Джансоном ще 10 травня ц.р. Комісія рівних можливостей в затрудненні.

В НЮ ЙОРКУ ПРИЗНАЧЕНО 1 400 ДОДАТКОВИХ ПОЛІЦАІВ і 150 поліційних патрульних авт для втримування порядку і протидіяння ексцесам й вандалізмові, які виникають в різних частинах міста у зв'язку із страйком нюйоркських шоферів таксівок. В 90 перших годинах страйку, що почався в понеділок 26 червня, було 124 різних „інцидентів", почининих від погроз і кінчаючи побиттям нестрайкуючих шоферів і підпалу таксівок.

ВНАСЛІДОК СТРАЙКУ ТРЬОХ МОРЯЦЬКИХ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК У НЮ ЙОРКУ, який увійшов уже в третій тиждень свого тривання, мусіли відкликати свій виїзд до европейських і південних портів три великі пасажирські кораблі „Юнайтед Стейтс", „Аргентина" й „Санта Роза". Три тисячі пасажирів, готових до від'їзду, мусіли залишитися в ЗДА.

КОНГРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ, складена з представників Палати Репрезентантів і Сенату, вирішила під час свого засідання в четвер 1 липня ц.р., що на всіх коробках і пачках з цигарками мусить бути вміщений напис, який попереджає курців про шкідливість куріння. Пропозицію уряду, щоб продуценти цигарок вміщували таку перестерогу в реклямах, відхилено. Напис на коробках чи пачках з цигарками має звучати: „Увага! Куріння цигарок може бути загрозливе для вашого здоров'я".

У СВІТІ

ФРАНЦІЯ ПОГРОЖУЄ РОЗБИТТЯМ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ (Спільного Господарського Ринку) внаслідку невдачі конференції міністрів закордонних справ 6-ох членських держав тієї економічної організації щодо фінансування спільного хліборобського ринку. Давня умова в цій справі вигасла 30 червня ц. р. і до того терміну мала бути прийнята нова. Всі партнери Франції вимагали, щоб Франція погодилася згори на тіснішу політичну єдність Західньої Европи, як на передумову того фінансово-хліборобського пляну, з якого найбільше користала б Франція. Франція відкинула цю вимогу, 12 липня мають зібратись міністри хліборобства, а 26 липня знову всі шість міністрів закордонних справ, але Франція, мабуть, бойкотуватиме ті конференції. Все ж, ідуть спроби порозуміння.

71-ЛІТНІЙ АМБАСАДОР ЗДА У НАТО ТОМАС ФІНЛЕТЕР, КОЛ. СЕКРЕТАР ЛЕТУНСТВА, ЗРІКСЯ того становища і переходить в стан спочинку. На його місце призначений 47-літній Гарлан Клівленд, асистент державного секретаря для міжнародних справ, а на місце Клівленда приходить дипломат Джозеф Сіско. Клівленд попав у конфлікт з Адлеєм Стівенсоном, амбасадором ЗДА в Об'єднаних Націях, бо поручав тверду лінію супроти СССР у справі заборгування до каси Об'єднаних Націй, — Стівенсон спротивився цьому.

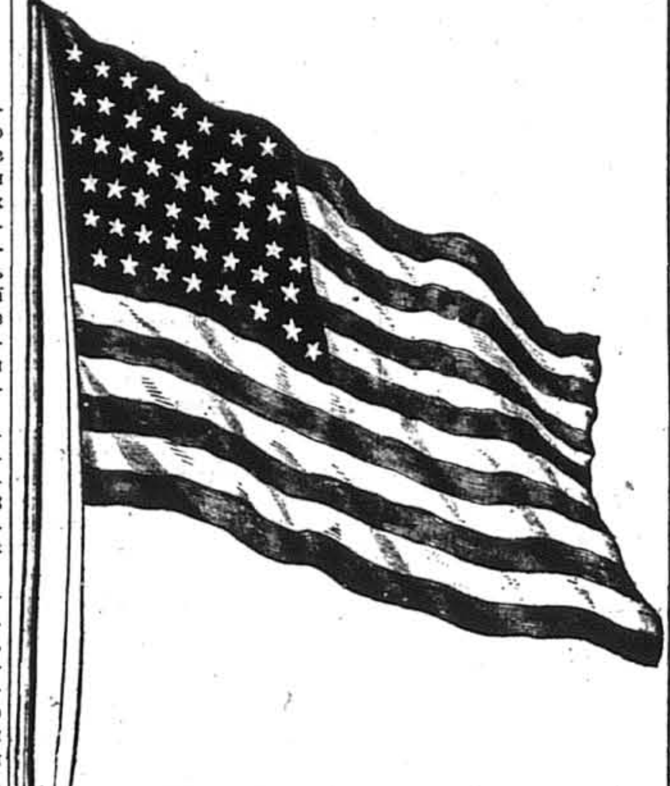
ЄМЕНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР АХМЕД МОХАММЕД НОМАН ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ разом з цілим урядом внаслідку конфлікту з президентом Ємену Абдуллахом аль-Салялем, який є ставлеником єгипетського президента Нассера і спирається на єгипетському війську в Ємені. Номан старався довести до замирення в 33-місячній громадянській війні в Ємені, веденій між республіканцями та монархістами.

ПІВДЕННО-В'ЄТНАМСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР НГУЄН КАО КІ здійснив свою погрозу й тимчасово припинив появу всіх часописів у в'єтнамській мові, за вийнятком газет в мовах китайській, французькій і англійській. Журналісти зголосили скаргу до різних міжнародних установ і до Міжнародного Інституту Преси у Швайцарії. Прем'єр заявив готовість перевести нараду з видавцями й журналістами та заявив проголошення „кодексу пресової етики", який обов'язуватиме всі газети, що будуть появлятися.

ГОЛОВА РЕВОЛЮЦІЙНОЇ РАДИ В АЛЬЖИРІ, ПОЛК. ГУАРІ БУМЕДЖІЄН, ЗАПЕРЕЧИВ у своїй промові до градуантів поліційної школи, наче б новий альжирський режим, що постав після скинення з влади Ахмеда Бен Белли, був „мілітаристичним, фашистським або реакційним". Він перестеріг слухачів, що вони чують „фальшиві інформації" про новий уряд, який — твердив він — є продовженням революції, що почалась 1 листопада 1954 року проти Франції. Полк. Бумеджієн, який вперше виступив публічно з політичною заявою, проголосив бажання жити в згоді з усіма державами, які проте „не повинні втручатися до внутрішніх справ Альжиру", але „давати свої порад, як Альжир має здійснювати свій соціялізм".

ЄДИНИМИ ВІРНИМИ СОЮЗНИКАМИ ЄГИПЕТСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА НАССЕРА ЗАЛИШИЛИСЬ ще Ємен, де республіканський режим залежний від присутности в Ємені 60.000 єгипетського війська, та Ірак з дуже слабим урядом — стверджує західня преса. Зате в Північній Африці всі арабські країни — Лібія, Марокко, Тунісія і Альжир — опинилися поза сферою впливів Нассера. Тому переворот в Альжирі з відсуненням від влади Ахмеда Бен Белли був катастрофою для амбітних політичних плянів Гамаля Абдель Нассера.

У СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТИ

1776 — 4TH OF JULY — 1965

Сенатор Джевітс критикує політику ЗДА на Середньому Сході

Ню Йорк. — Сенатор Джекоб Джевітс, виступивши з великою промовою на конгресі Сіоністичної організації в Ню Йорку в минулий четвер 1-го липня ц.р., таврував політику американського Уряду у відношенні до Об'єднаної Арабської Республіки (Єгипету), закинувши тій політиці, що вона насправді сприяє імперіялістичним затіям єгипетського президента Нассера у відношенні до Ізраїлю та інших середньо-східніх країн, як ось Ємену. Джевітс зокрема критикував рішення Уряду вислати Єгиптові пшеничний харчів вартости 37.5 мільйонів долярів, в тому числі 260.000 тонн муки, звернувши увагу, що Єгипет, який дістає від Америки харчову допомогу, як буцім-то має ратувати його від голоду, водночас експортує риж. Діставши від Америки в минулому році харчів на 175 мільйонів дол., Єгипет водночас дістав 70 мільйонів долярів з експорту рижу — головно до Куби й інших комуністичних країн. Таким чином — твердив Джевітс — Америка, проголосивши торговельний бойкот Куби — сама допомагає Єгиптові експортувати харчі до тої Куби. Водночас преса звертає увагу, що все одно не американці, а большевики використовують пропагандивно свою харчову допомогу Єгиптові: скерування до Єгипту кораблів з харчами, що плив з Австралії до Совєтського Союзу, було широко розрекламоване єгипетською пресою, а висилання Америкою транспорту вартости 37.5 мільйонів дол. не зробило ніякого враження.

День Слов'янської Дружби відбувся в Шикаго

Шикаго (В. М.) — Місцевий Комітет Українсько-Польсько - Чехословацької Приязні влаштував вже втретє річний весняний фестин трьох слов'янських народів, що відбувся в неділю 20-го червня в городі Касина Возняка на Блу Айленд Евню. Цьогорічний фестин відзначався багатшою від попередніх мистецькою програмою, яка виповнила цілі дві години. На естраді під вільним небом чергувалися окремі національні мистецькі ансамблі, складені з молоді, в багатьох випадках вже тут народженої, яка показала свої народні танці, пісні, музику.

Програму розпочато словом голови Комітету полк. Пйотра Гарцая, який привітав присутніх близько 500 осіб, вказав на шляхетні цілі комітету дружби і співпраці й закликав усіх підтримати ініціятиву тісніших взаємин, обопільного пізнання і спільної акції цих середньо - слов'янських народів, що мають так багато спільних інтересів. Потреба співпраці диктує сучасна доля наших країн та лекції минулого. Коли ці три народи співпрацювали між собою, на засаді взаємного визнання і рівности, вони зазнавали розвитку і свободи. Коли ж вони між собою ворогували, то терпіли удари не лише від себе самих, але і від могутніших сусідів - імперіялістів.

Мистецькі виступи перепліталися промовами представників окремих народів. Від чехословацької групи виступав місцевий діяч Вацлав Кубічек, який заявив, що репрезентовані чехословацькі організації, як в минулому, так і сьогодні підтримують співпрацю історично і географічно пов'язаних між собою слов'янських народів. Інж. Степан Куропась був речником української групи. Він привітав ініціятиву міжслов'янської дружби, вказав на її практичне значення для наших етнічних груп в ЗДА і так са-

(Закінчення на сторінці 4-ій)

Пластуни вишколюються на таборових провідників

Гантер, Н. Й. — Вже другий з черги рік відбувається тут в околиці міжкрайовий табір для вишколу провідників пластових юнацьких таборів під назвою „Лісова Школа". Вишкіл попереджає теоретичне опанування матеріялу і письменний іспит, щойно після якого приймають кандидатів на табір. Цього року на таборі є пріво 30 учасників: 18 із ЗДА, 11 з Канади та 1 з Аргентини, які переходять в часі від 20 червня до 3 липня тверду „Лісову Школу" під проводом досвідчених пластових провідників: пл. сен. Ю. Крижанівського, пл. сен. Ю. Українського, ст. пл. І. Ісаєва, ст. пл. М. Лебедовича, ст. пл. Р. Завадовича, ст. пл. І. Гапія і ст. пл. Ю. Кравцева. Після закінчення табору частина його проводу й учасників перебирає вже цього літа пости на обласних пластових таборах юнаків в ЗДА. В останньому тижні червня відбулися також курс-табори для вишколу новацьких впорядників на „Вовчій Тропі" під проводом пл. сен. О. Гаврилюка і на „Новому Соколі" під проводом пл. сен. Н. Кулинича. У цих вишколах взяла участь понад сотня пластунок і пластунів.

НОВІ З'ЄДНАННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ МОРСЬКОЇ ПІХОТИ ВИСАДИЛИСЬ У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ

Сайгон. — До Південного В'єтнаму прибули перші відділи нових транспортів морської піхоти, які — за газетними твердженнями — мають збільшити в половині цього місяця тамошні американські збройні сили до 75.000. 400 морських піхотинців вислано до загроженої комуністами бази Квингону, за 100 миль на південь від найбільшої летунської бази у Данангу, де комуністичним партизанам вдалося два дні, чи вірніше дві ночі тому віднести поважний успіх: перерізавши зовнішні дроти і переповзши через внутрішній охоронний пояс кілька в'єтнамських терористів знищили гранатами і бомбами 3 літаки, пошкодили дальші три, вбили одного американського вояка і поранили двох дальших. Одного з тих терористів вдалося схопити. Він виявив, що є членом 3-ого куреня 18-го полку 325-ої дивізії регулярної північно-в'єтнамської армії та перейшов спеціяльний 30-денний вишкіл, як виконати детально оплянований плян замаху на летовище в Данангу. Слідство виявило, що завинила одноково необачна зовнішня південно-в'єтнамська сторожа, як внутрішня американська. Стверджено теж, що мешканці сусіднього в'єтнамського села бачили ту групу комуністичних терористів, як вона просувалась в сторону летовища, але ніхто про це ані в'єтнамським властям ані американцям не доніс: цивільне населення настільки стероризоване комуністичними партизанами, що воно в таких випадках „глухе, сліпе і німе". Виявляється, що спільний американсько-в'єтнамський наступ парашутистів проти т. зв. зони „Зони Д" не був таким невдачею, як про це повідомляли первісні звідомлення. Знайдено там великі склади харчів, ліків і тютюну, які вказували на те, що комуністичні партизани вважали ту „Зону Д" за цілком безпечну базу своїх операцій. Захоплено коло 200 тонн рижу й багатьох інших припасів — це важкий удар для партизанів, а ще важчий той, що вони переконалися, що й найгустіша джунгля перестала бути монопольним тереном партизанів і може становити предмет наступу зброї державного в'єтнамського та американського війська. Минулотижневі втрати американців піднесли загальні втрати американських військовиків, які згинули в бойових діях у В'єтнамі від 1 січня 1961 року — до 446. Ранених у тому часі американських військовиків було 2.506.

На політичному відтинку поговорилися шанси, що північно-в'єтнамський уряд прийме делегацію держав Британського Коммонвелту, яка рішила посередничати у в'єтнамському конфлікті.

Відновлено діяльність Української Міжепархіяльної Літургічної Комісії

Філядельфія. — Щоденник „Америка" з 30 червня ц. р. подав за повідомленням українських католицьких газет в Европі, що Конференція Української Католицького Єпископату вирішила відновити діяльність установленої 1929 року Міжепархіяльної Літургічної Комісії. Завданням тієї комісії буде обмірковування і пристосування в українській католицькій Літургії тих постанов, що їх схвалив Другий Ватиканський Собор. Осідком комісії є Рим. Поділяється вона на два відділи: перший — пропонований змін в тексті відправ і другий — підготови перекладів літургічних книг на українську мову. До праці в цьому другому відділі запрошено 24 особи, що творять два відділи, а саме один підвідділ зложений з 10 професорів-філологів з мирян, і другий підвідділ зложений з 14 священиків-богословів-літургістів. Провід першого підвідділу (філологів) погодився взяти проф. д-р Василь Лев, а підвідділом богословів проводитиме о. д-р М. Соловій ЧСВВ. До складу першого підвідділу входять: Василь Лев — провідник, Горбач О., Кисілевський К., Ковалів К., Ленцик В., Радзикевич В., Рудницький Яр. Совєвицький М., Тершаковець М., та Янів В. Другий підвідділ зложений із священиків-літургістів. Отці: Блажейовський Д., Головацький Р., ЧСВВ, Гриньох І., Гриньох С., Гринчишин М. ЧНІ, Дзьоба Б., Качур П., Лаба В., Любачівський М., Соловій М., ЧСВВ, Тилявський І., Салез, Хоменко І., Хомин П., Шерегі В. (від Карпатських спархій).

Іван і Ксеня Кальмуки пожертвували $1000 на НТШ

Ню Йорк. — З Головної Управи НТШ повідомляють: Серед численних меценатів Наукового Т-ва ім. Шевченка в ЗДА, ції найстаршої Української Академії Наук — слід відмітити панства Івана і Ксеню Кальмук, у Вайтстон, Н. Й., які зложили в готівці суму $1 000, призначаючи цей великодушний дар на англомовне видання „Історії Української Народної Республіки" проф. д-ра М. Стахова. П-во Кальмуки, родом із Західньої України, прибули в 1912 році до ЗДА і негайно включилися в місцеве українське громадсько - суспільне життя. П. Кальмук співпрацював у різних українських організаціях та редакціях (прим. „Вільна Україна" і ін.), організував збірку фондів на українських інвалідів, на Просвіту. Рідну Школу, на викуп Українського Городу у Львові та на численні інші патріотичні цілі. Він положив великі заслуги в консолідації та освідомленні нашої еміграції. Завдяки великодушному дарові п-ства Кальмук та ін вдданості української вільної науці і культурі НТШ збільшило пропам'ятний список наших меценатів НТШ, ню ін. Данильченко, д-ра Б. Гординського, п-ва сл. п. В. Джуса і п-і І. Джусової, д-ра М. Зарицького, В. Я. Коваля, сл. п. М. Матчака і п-і С. Савицької-Матчак, д-ра Є. Омельського, проф. д-ра Р. Осінчука, п-і д-р Н. Пелехович-Гайворонської, сл.п. В. Пуйди, д-ра М. Семенс-Сіміновича, д-ра В. Стефурака, п-ства М. і С. Турянських, сл. п. С. Угорчака, сл. п. М. Угорчака, Я. Удича, сл. п. кан. Л. Чапельського і В. Юрковського — які своєю моральною і матеріяльною поміччю причинились до розвою вільної української науки та Наукового Т-ва ім. Шевченка.

Ксеня й Іван Кальмуки

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

ВЕЧІР НА ПОШАНУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В АТЕНАХ

Атени. — В цій столиці Греції відбувся в березні ц. р. урочистий вечір на пошану українського поета Т. Шевченка. Відомий літературний критик Греції Еллі Алексіу розповіла про життя і творчість поета. Перекладачі віршів Шевченка виступали з читанням його творів.

ЗУСТРІЧ З ПРИВОДУ ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ В БАВНД БРУКУ

Бавнд Брук, Н. Дж. — Заходом Представництва Виконавчого Органу УНРади в ЗДА — Об'єднання Прихильників Української Народної Республіки та Контактної Комісії Поневолених Народів СССР, Паризький блок в ЗДА відбудеться в неділю 11 липня ц. р. в Українському Селі в Бавнд Бруку, Ню Джерзі, маніфестаційна зустріч для відзначення Тижня Поневолених Націй. У програмі: Богослужба в 11-ій годині перед полуднем і з 1-ої години по полудні: відкриття маніфестації, промови представників поневолених народів, схвалення резолюцій, як також мистецька частина з участю національних груп.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ЧАСОПИС ПРО ПІДПАЛ БІБЛІОТЕКИ АКАДЕМІЇ НАУК В КИЄВІ І ПРО В. СИМОНЕНКА

Рим. — Відомий італійський тижневик політики, культури й економіки, що появляється під назвою „Фоллья", надрукував в числі з 9 травня ц. р. велику статтю д-ра В. Федорончука під назвою: „Жертва і боротьба української культури: підступний підпал київської публічної бібліотеки", з підзаголовком: на Захід надійшов драматичний документ українського резистансу про процес деналіоналізації, брутально проводжуваний Кремлем". Щоб звернути увагу читача на статтю, що надрукована на 10 сторінці, редакція газети вмістила також на першій сторінці заголовок великим шрифтом. Стаття широко цитує і коментує документ „З приводу процесу над Погружальським", стверджуючи, що цей окумент становить акт обвинувачення, що його український народ скеровує проти російсько-совєтського режиму за вандальський злочин, яким є навмисний підпал Державної публічної бібліотеки Академії наук Української ССР. В цьому самому виданні „Фоллья" поміщена також стаття про поета Василя Симоненка з його світлиною.

З'ЇЗД УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ МОЛОДІ В ЗАХ. НІМЕЧЧИНІ

Мюнхен. — Згідно з рішенням конференції священиків Апостольської Екзархії в Німеччині, яка проходила під проводом єпископа Платона Корнилява 12 травня ц. р. у Мюнхені, в днях 13-15 серпня ц. р. відбудеться в Кенігштайні, Західня Німеччина, з'їзд української католицької молоді з цілої Екзархії. Над підготовкою і проведенням з'їзду працює комісія в складі: о. Ярослав Полянський — голова; о. Дionізій Кульчицький і о. Мих. Іваник — члени. У програмі з'їзду передбачені: Архиєрейська св. Літургія за переслідувану Церкву, св. Сповідь і спільне св. Причастя; День покликань; 3 доповіді на релігійно-виховні теми, а також — попис самодіяльності.

УКРАЇНЦІ БРАЛИ УЧАСТЬ У ВИСТАВЦІ ЕМІГРАЦІЙНОЇ ПРЕСИ В НІМЕЧЧИНІ

Гамбург, Зах. Німеччина. — Заходом Союзу Вільної Преси — Об'єднання видавців східньоевропейських еміграційних часописів — відбулася тут в „Домі Зустрічі" в першій половині травня ц. р. виставка еміграційної преси і книжкових видань, в тому й українських. На виставці було понад 600 назв різних періодичних видань. Під час відкриття виставки з промовами виступали директор „Дому зустрічі" д-р Аніта фон Рафай та представники екзильної преси і лотиського Центрального Комітету Антоні Блах і И. Дагіс, а відтак голова Союзу Вільної Преси ред. Володимир Леник. Останній підкреслив, відкриваючи виставку, що еміграційна преса виконує велику місію у сучасному світі і є наявним віддзеркаленням ідейности та жертвенности журналістів всіх східньо-европейських антикомуністичних еміграцій. З Гамбургу виставка буде перевезена до Кенігштайну, де її відкриють в жовтні ц. р. під час Конгресу „Церква в потребі".

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

НАУКОВА СЕСІЯ УЧЕНИХ-ІСТОРИКІВ

17-го червня в Києві закінчила свою роботу Всесоюзна наукова сесія учених-істориків. В „Радянській Україні" з 18 червня написано дослівно таке: „Промовці, які виступали на сесії, говорили про ту велику увагу, що її приділяв В. І. Ленін вивченню історії України. Знання фактичного матеріялу в поєднанні з неперевершеним володінням марксистською методологією дали можливість Володимирові Іллічу внести неоціненний вклад в наукову розробку цілого ряду найважливіших проблем історії українського народу"...

ЗМІНИ В НАЗВАХ ЖУРНАЛІВ

Сім періодичних видань УССР з другої половини року змінять свої назви. Молодечий журнал „Зміна" називатиметься „Ранок", „Наука і Життя" — „Наука і Суспільство", „Фізкультура і Спорт" — „Старт". Уточнено назви трьох галузевих науково-виробничих збірників, відповідно до їх характеру і напрямку. Збірник „Бумажная и деревообрабатывающая промышленность" виходитиме надалі українською мовою під назвою „Деревообробна, паперова і лісова промисловість", „Автоматика і приборостроение" — „Автоматика, приборостроєння і електрозв'язок", „Хімічна промисловість" — „Хімічна промисловість України". „Архіви України" — так називатиметься надалі науково-інформаційний бюлетень Архівного Управління УССР.

ЗАГАДКА ЗНИКЛОГО МІСТА

В околиці сіл Вакоти і Грушки археологи знайшли нові матеріяли, що відносяться до трипільської культури. У Вакоті виявлено також унікальну архітектуру споруду 14-15 століть — палац місцевого феодала, намісника литовських князів. Але найцікавішою знахідкою, що відкриває героїчну сторінку Подільського краю, є рештки давнє староруське місто Із'яслав, що загинуло під час монголо-татарської навали. Розкопини свідчать, що людність цього міста вперто боронилася супроти переважних сил противника. Знайдено багато зброї, списів, сокир. Розкопано також останки воїнів у кільчугах з пробитими черепами. („Рабочая Газета" з 17 червня).

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorised July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Свято Незалежности

4-го липня 1776 року 13 стейтів, представлених на Континентальному Конґресі у Філядельфії, проголосили Декларацію Незалежности. В пам'ять тієї події всі стейти З'єдинених Держав, Дистрикт Колюмбії, Зона Панамського Каналу та заморські посілості ЗДА рік-річно святкують в той день здійснення ідеалу, що його мають всі свідомі нації світу: визволення з-під чужого панування та зорганізування власного життя за своєю вподобою у ні від кого незалежній державі. Американський День Незалежности, популярно званий днем „Четвертого Липня", тим світліша дата для всіх американців, що впродовж отих минулих 189 років з колоніяльної країни, яку, як згадано, репрезентували тільки 13 стейтів, створилась наймогутніша в світі держава з 50-ма стейтами і кругло 185 мільйонами населення, з найвищим у світі життьовим стандартом і найбільшою збройною потугою.

Тому слушно Америка і її громадяни мають право бути гордими і День Незалежности відзначати в радості, не тільки з уваги на минулі світлі осяги, але й на перспективи дальшого розвитку — культури, економіки і впливів у широкому світі. Поважне число американських громадян, ізгоїв із рідних земель, які скористали із заклику, виписаного на Статуї Свободи при в'їзді до Гадзонського порту в Ню Йорку, можуть з цього Свята Незалежности черпати віру у перемогу також власної, вужчої, уярмленої і приглушеної Правди.

Свято Незалежности, День Четвертого Липня, проходить в Америці в цілком іншій атмосфері, овіяній цілком іншим духом, аніж день 22-го Січня в Україні. Ідея обох цих дат однакова, дармащо окупантський режим в Україні взагалі цю дату проголошення української державности промовчує, вірний принципові фальшування української історії і всього того, що не підходить під знаменик комуністичної пропаґанди. Американському народові державність теж не впала з неба: її треба було здобути і закріпити великими зусиллями, затяжною боротьбою, гекатомбами жертв у Визвольній Війні, опісля в Громадянській Війні та в довгому і безперервному змаганні, щоб ідеали Декларації Незалежности стали дійсністю. Сьогодні це змагання ще продовжується вже в світовому маштабі і ми є свідками, як ідея волі і незалежности, ідея Четвертого Липня сьогодні перемагає і здійснюється на всіх континентах. Чи ж можна сумніватися, що вона переможе і на тому великому рабовласницькому обширі, який сьогодні називається Совєтський Союз і до якого належить і наша батьківщина Україна! Раніше чи пізніше ідеали Четвертого Липня затріюмфують всюди і для всіх. В тій вірі і в тому найглибшому переконанні зустрічаємо цьогорічне американське Свято Незалежности.

Конституція ґарантує — життя перекреслює

Ідеологи й керівники „побудови комунізму" вихвалялися довгими роками у своїй пропаґанді і в наукових „дослідженнях", що вони розв'язали „раз назавжди" всі питання праці, запевняли наївних чужоземців, що в умовах побудованого ними ладу немає вже ніяких труднощів з такими капіталістичними проблемами, як загальне затруднення, безробіття, що в такій, наприклад, країні, як СССР, кожен, хто закінчив загальне чи й професійне навчання, має ґарантовані можливості заробітку і забезпечену кар'єру. В совєтських енциклопедіях з'ясовувано, що „в соціялістичних країнах право на працю ґарантовано кожному громадянинові Конституцією і реально забезпечується пляновим розвитком народного господарства та безперервним зростанням виробництва". У зв'язку з цим визнано зайвим існування будьяких установ для справ праці й реґулювання робітної сили в країні, і стосовні питання вилучено взагалі з-під розгляду совєтських соціологів, як ... неіснуючі.

Тим часом і в цій ділянці, як і в багатьох інших, життя перекреслило всі комуністичні теорії, твердження і пережалки. Як доводять останні повідомлення з СССР, реалізатори комуністичного експерименту зустрілися віч-на-віч з такими суто „капіталістичними" проблемами, як затруднення випускників загальних і професійних шкіл, а то й навіть з питанням безробіття. В Західній Україні, на Білорусі, Закавказзі, в Середній Азії тисячі молодих людей не мають сьогодні ніяких виглядів на одержання відповідної праці, і водночас із цим збільшується число безробітних. Причиною цього є не тільки автоматизація виробничих процесів і застосування нових технічних досягнень у різних ділянках індустрії, але й той факт, що керівники окремих підприємств мають тепер право визначати реально кількість робітної сили, яку вони потребують, а не як це було досі, приймати всіх, кого їм призначувано „згори". Зв'язані з цим питання починають виходити вже й на сторінки журналів і разом з ним висуваються вже й цілком відкрито вимоги створити окреме міністерство для справ праці, організувати спеціяльні установи, які підшукували б працю для тих, що її потребують, і інформувати підприємства про наявні кадри робітників.

Так поступово вертаються совєтські комуністи до засуджуваних ними колись „капіталістичних" методів розв'язування питань праці й затруднення.

Ярослав Курдидик

В'ЄТНАМ І ЗНОВУ В'ЄТНАМ...

Найбільш досвідчені й передбачливі воєнні коментатори в Америці і в Европі намагаються розв'язати надзвичайно складне питання: в яку стратеґічну площину перенесеться війна у В'єтнамі в найближчих 6-8 місяцях? Бо такого приблизно часу потрібно ЗДА, щоб закріпитися там збройно, отже нагромадити воєнні припаси, забезпечити безперебійність у їх постачанні тощо.

Особливу увагу серед коментаторів викликала заява секретаря оборони МекНамари про те, що Уряд ЗДА вирішив, не припиняючи мирових зусиль, не обмежуватися надалі ролею дорадника у Південному В'єтнамі і виступити збройно проти в'єтконґівських комуністів. Знаємо вже, що по нинішній день перевезено до тієї країни понад 50 тисяч американського війська різного бойового призначення, і що це число має у найближчому часі подвоїтися або й потроїтися.

Варто пригадати, що восени 1964 р. Уряд ЗДА заявив, що коли Північний В'єтнам не припинить постачати в'єтконґівським комуністам людський матеріял і зброю, то американці розгромлять всі шляхи постачання, а коли це не поможе, розпочнуть нищити засоби продукції і всі основні військові об'єкти на його території. Із дотеперішніх звітів виходить, що американці зволікали з цілковитим винищенням індустрійних осередків, з розрахунком, що все ж таки прийде до замирення, і тому всі налети мали більше характер „гальмування", як нищення.

Тепер, за оцінкою воєнних знавців, американці перейшли в другу стадію нищення: налети прийняли певну систему, при якій літаки по декілька разів вертаються до тих самих цілей, звужуючи радіюс довкола північнов'єтнамської столиці Ганой.

За „третю стадію" уважають нищення „критичних цілей" всіми можливими засобами, отже й нуклеарною зброєю. Є чутки, що американці почали підготовлятися вже й до цієї, третьої стадії. Останній налет найважчих бомбовозів із бази в Ґуамі, при якому вживано 1 000-фунтові бомби, переконав очевидців-фахівців, що більшості партизанських бункрів завглибшки до десяти метрів із широко розбудованою мережею випадово - оборонних траншей і дотів — не заподіяно майже ніякої шкоди. Комуністичні партизани вспіли в них схоронитися або втекти, а після налету повернулися назад і знову розпочали випади із цих примітивних твердинь, в яких вони можуть легко протиставитися наступові суходільних військ.

На недавній нараді, що її генерал Тейлор відбув з президентом Джансоном і з усією американською командною верхівкою, в центрі уваги стояла справа ліквідації оцих лісових бункрів, що є колосальним плюсом в'єтконґівських комуністів. За останніх десять років Південний В'єтнам утратив понад 150 тисяч убитими і вдвоє більше пораненими, а осередки, звідки діють комуністичні партизани, залишилися тими самими загрозливими твердинями.

Дехто з військових фахівців уважає, що коли б американці включили в акцію навіть свої елітарні військові з'єднання, то це на ділі нічого не змінить.

Практика показала також, що, не зважаючи на майже безперебійні налети на Північний В'єтнам, досі не вдалося вчинити такого спустошення в його економічному та військовому секторах, яке підірвало б аґресивність Го Чі Міна.

У висліді довгих нарад окремої дорадчої комісії Президента, вирішено прийняти пропозиції генерала Пауера, колишнього головнокомандувача стратегічного летунства, і генерала М. Кларка, одного з найкращих полководців з часів другої світової війни та колишнього головнокомандувача збройних сил ОН в Кореї.

Обидва генерали мають за собою більшість конґресменів і сенаторів, які погоджуються, що краще розпочати із „вирадировування" опірних гнізд у пралісах Південного В'єтнаму вже тепер, вживаючи до цього всіх можливих бойових засобів, як відкладати справу у безконечність і дати змогу червоному Китаєві розбудувати атомову зброю і засоби її транспортування. Більшість конґресменів і сенаторів погоджуються в тому, що комунізм, навіть у своєму „розщепленні" на московську і пейпінґську фракції, завжди буде деструктивним, і розріст його треба припиняти заздалегідь усяким можливим „спуском крови і сили" — на фронтах мілітарному, економічному та ідеологічному.

Генерали Пауер і Кларк перестерігають Уряд, щоб він не дав себе втягнути у наземну війну такого роду, як була вона в Кореї, бо комуністи не рахуються із втратами в людях, яких вони безоглядно вживають, щоб добитися своєї цілі — оволодіння світом. Ми, американці, твердять обидва генерали, можемо виграти війну у В'єтнамі, не анґажуючи наших суходільних військ на більшу скалю, але тотально винищуючи всі без вийнятку ворожі військові об'єкти, які безпосередньо або посередньо дають ворогові воєнну підтримку. А коли б прийшлося поширити цю нищівну акцію навіть на обшир Китаю, то це напевно виправдається в майбутньому. Покійний МекАртур не раз казав: „Перемоги не можна заступити ніякою підмінкою".

ВСЮДИПРИСУТНІЙ КИТАЙ

Мюнхен. — 24-го і 25-го червня голова уряду вільної Німеччини Ергард відбув у Бонні наради з своїми міністрами та з головами політичних партій, представлених у парляменті. Ергард запросив до себе також послів союзних великодержав, що перебувають у Бонні: ЗДА, Великобританії та Франції, щоб з ними вияснити ситуацію в Берліні.

Від деякого часу комуністичний уряд Ульбрихта в совєтській зоні Німеччини чинить щораз нові провокації супроти людности західнього, вільного Берліну. Множаться убивства мешканців совєтської зони, що пробують тікати із комуністичного „раю" на захід; комуністи роблять перешкоди для комунікації між Західньою Німеччиною і совєтською зоною; над західнім Берліном кружляють гелікоптери Ульбрихтової „народної авіяції", щоб показати, що вони можуть собі на це дозволити.

Представники трьох великодержав у Берліні протестували перед представниками Москви в совєтській зоні проти цих провокацій, але не дістали задовільної відповіді.

Чим пояснити цю підсилену активність режиму Ульбрихта? Мабуть не тим, що колишній „ревізіоніст", „фашист" і „запроданець капіталу" юґославський президент Тіто побував недавно в гостях в Ульбрихта. Причини цієї „революційної" метушні совєтозонального диктатора лежать деінде. Пригадаймо факти.

В 1958 році Хрущов загрозив, що Москва підпише „мировий договір" з урядом Ульбрихта, не дожидаючи загального мирового трактату з об'єднаною Німеччиною. По суті, то був би договір Хрущова з самим собою, бо уряд Ульбрихта тримається тільки на дивізіях СССР, що перебувають у совєтській зоні. Хрущову довелося свій плян „сепаратного миру" з Ульбрихтом залишити, і він тільки деколи повторював свою загрозу, але до її здійснення не дійшло.

Ця пасивність Москви навколо Берліну й совєтської зони дала привід китайському „жовтому братові" — Мао — кинути обвинувачення на адресу володарів Кремлю, мовляв, вони вирішили „запродати" державу Ульбрихта урядові Західньої Німеччини. Ульбрихт, вірний сателіт Москви відчуває, що замирення між Західньою Німеччиною і Москвою може настати, і що це кінчилося б ліквідацією його „Німецької Демократичної Республіки". Тому він дуже радий, що його „державу" хоче обороняти комуністичний Китай.

Чи Москва заінтересована тепер у тому, щоб роз'ятрювати ворожнечу між Бонном і східнім Берліном? Навряд. Навіть у В'єтнамі, де йде справжня війна комуністів за опанування країни і де жадають активної допомоги з Москви, уряд СССР обмежується заявами прихильности до Го Чі Міна й В'єтконґу, але свого війська туди не посилає. Чому? Бо в Москві розуміють, що всяка перемога комуністичних режимів в Азії — це вода на лотоки Китаю. То був би доказ, що політика мирної коекзистенції, яку проповідує Москва, фальшива і що треба визнати войовничу лінію пейпінґських вождів.

Сталін розумів небезпеку, що загрожувала Москві від перемоги комунізму в Китаї. Тому він не бажав перемоги комуністичної революції в цій тисячолітній імперії. Тепер комуністичний Китай, що не був ніколи сателітом Москви, хоче взяти провід у комуністичному русі. Уже не співають у Москві пісні, яку чути було в перших роках після створення комуністичного режиму в Китаї: „Русский с китайцем братья навек".

Тепер комуністичний Китай виступає в цілому світі з своєю власною політикою, що йде впоперек плянам Москви: в країнах недорозвинених і в країнах комуністичних, як і в індустріяльних державах світу, китайські комуністи шукають і знаходять прихильників для своєї політики. Наприклад, румунські комуністи, щоб позбутися настирливої „опіки" Москви, звернулися до китайського уряду. Пейпінґ усіх сил докладає на те, щоб в конґресах афро-азійських народів не було місця для СССР, як держави „европейської". В комуністичних партіях різних країн, навіть в Еспанії, створено „китайські" групи, які ведуть роботу проти політики Москви. Комуністичний рух спочатку мав на увазі створити об'єднану світову державу на основі рівности й братерства. Тепер, як бачимо, настало щось зовсім інше: в комуністичних партіях різних країн росте націоналізм, ворожнеча і суперництво. Світ замалий для мирного співжиття двох комуністичних імперій.

П. А.

Нарада в Центральному Комітеті КПУ

19-го червня на нараді партійного активу в ЦК КПУ перший секретар КПУ П. Шелест заявив: „Неможна пояснювати недоліки в роботі промисловости, в будівництві, в сільському господарстві, побутовому обслуговуванні трудящих та ін. тільки об'єктивними причинами. Якщо такі настрої візьмуть гору, можна опинитися перед загрозою серйозних зривів у роботі... У ряді областей догляд за посівами організовано незадовільно. На 15 червня в Житомирській області прорвано тільки 77% посівів, в Сумській області — 82%. Аналогічний стан в Івано-Франківській, Чернівецькій, Львівській, Ровенській та деяких інших областях... В нашій пресі дуже рідко з'являються змістовні пропаґандистські статті, яскраві й глибокі публіцистичні виступи, в яких би розкривалися закономірності будівництва комунізму, роз'яснювалась зовнішня і внутрішня політика партії, давалася відсіч наскокам ворожої буржуазної пропаґанди на нашу ідеологію, спосіб життя. Слід посилити патріотичне виховання народу, особливо молоді..." („Радянська Україна" з 22 червня)

НЕ ПОСПИТАЛИСЯ...

Кореспондент „Молоді України" з 27 червня ц. р. в репортажі з Хотинського району на Буковині пише: „Місцева районова газета повідомила цими днями, що завдяки втручанню секретаря комсомольської організації Ліди Гончар значно збільшилися надої молока на фарму колгоспу „Росія". Ліда відіслала до редакції тієї газети спростування: „Я навіть корови доїти не вмію". Поправки в газеті не дочекалася.

Закордонні студенти в ЗДА

В американських університетах навчаються тисячі студентів з різних країн, при чому 6,000 африканців, а з них 400 з країн, що лежать на південь від Сагари та на північ від Південної Африки.

Від першого дня прибуття чужинецького студента йому допомагають пристосуватися до нових обставин. Кожному студентові призначають академічного дорадника, який знайомить його найперше з соціяльною та культурною структурою американського життя. Тільки невеликий відсоток чужинецьких студентів від'їздить додому, не скінчивши студій. Здебільшого труднощі полягають у незнанні англійської мови, хоч більшість з успіхом вивчають цю мову за спеціяльно розробленою програмою.

Умови життя в гуртожитках для чужинецьких студентів нічим не різняться від умов життя американських студентів. Деякі студенти-чужинці воліють жити в приміщеннях, де можуть самі варити собі їжу, бо, хоч здебільшого вони швидко призвичаюються до американської їжі, дехто з них любить іноді готувати свої національні страви і запрошує до них своїх американських товаришів.

Дуже популярні є Інтернаціональні Доми для студентів, що існують по всіх великих містах. В цих Домах американські та чужинецькі студенти живуть разом, знайомляться з новими для них культурами і мовами, беручи участь в різних розвагах, у музичних та драматичних клюбах, спорті, співочих та танцювальних гуртках, пікніках тощо вони знайомляться одні з одними і швидко оцінюють культуру своїх товаришів з інших країн.

Крім програми активности по Інтернаціональних Домах, є багато студентських клюбів та гуртків, що запрошують чужинецьких студентів брати участь у плянуванні та виконанні їх програм і проєктів, які дають їм можливість у майбутньому очолювати демократичні процеси в своїх країнах. Усі ці студентські центри та вся праця, спонзорована коледжами, включають широкі програми громадської, релігійної та наукової праці, у свою чергу спонзоровані різними громадськими, релігійними та приватними організаціями. Уся ця активність спрямована на те, щоб допомогти чужинецьким студентам пристосуватися до американського способу життя. У самому тільки Вашинґтоні існує понад 200 таких організацій.

З усіх цих видів активности та програм чужинецькі студенти мають змогу вибрати для себе те, що їм найбільше припадає до смаку, познайомитися з усіма особливостями життя в умовах американського демократизму і перенести пізніше свій досвід і знання до своїх рідних країн.

Американська Рада

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Забута Степанівна?!

Ми, колишні усусуси, знайомі, приятелі і побратими з 1914 року, об'єднані в Братстві УСС в Шикаґо, уважно прочитали в останніх числах „Свободи" по - мистецьки написану Іриною Книш статтю „Життя і леґенда Олени Степанівної". І ми щиросердечно дякуємо авторці за те, що оживила нашу стрілецьку славу, нашу леґендарну Степанівну. Але нехай дозволить пані Ірина справити дві малі неточності.

У IV-му розділі пані Ірина пише: „Останні роки прожила (О. Степанів) з а б у т а і о с а м і т н е н а.

Ні, так не було. Я запевняю, що були люди і там і тут, за океаном, які безперервно, постійно турбувалися життям і долею Покійної... І як малий на це доказ подаю до відома, що перед смертю Степанівної (якої ми ще не сподівалися) вислано на її адресу дві великі пачки, що їх вона, на жаль, уже не побачила.

„... д-р Олену Степанів поховано н и ш к о м", — пише Ірина Книш. Ми тут одержали приватну інформацію, але іншого змісту: „... у похороні покійної (на Личаківський цвинтар) взяли участь коло 500 людей, серед котрих були теж і колишні побратими..."

Члени нашого тут Братства зараз після смерти пом'янули сл. п. Степанівну святочними, жалобними сходинами з побратимами всіх українських Армій і відділів усіх молодечих організацій, яким Покійна оставила у заповіті:

За ріки крови, за море сліз
Відплату дасть —
лиш меч і кріс!

З великою вдячністю до Вп. Авторки спомину і з привітом

За Братство УСС
в Шикаго Н. Рибак

КОЛИ БОЛИТЬ ДУША...

Коли болить душа,
не викрутами слів
Розкажеш про усе,
що гірко накипіло,
Хай будуть же слова
прості, як вітру спів,
Як снігу тихопад,
що ліг на землю біло.

Хай будуть же слова,
як братів стиск руки,
Як в самоті сумній
потіха й допомога.
За дзвоном слів пустих —
такі ж пусті думки,
Така ж пуста печаль,
така ж пуста тривога...

То не поет, що нам
в словах не дав тепла,
Хто туги не приніс
і радости й спокою,
Хто не торкнувсь струни,
що в серці десь лягла,
Прикрита пилом днів,
мов глиною важкою.

ВАСИЛЬ ОНУФРІЄНКО
Австралія,
січень 1965

НЕБО

Небо блідо-блакитне,
зеленкувате,
Простори байдужо-ясні...
Довго дивлюся...,
Ні, не вгадати,
Тепле воно чи ні...
Скільки треба довкола
марно блукати!
А в серці моїм солов'ї...
Небо блідо-блакитне,
зеленкувате,
Таке,
як очі твої.

ГАННА ЧЕРІНЬ

С. Риндик

НА УХОДАХ

(Образки)

(11)

А бідна Ганнуся перепрошувала Івана:

— Ваші люди кажуть, що треба казати „вареники", а не „пироги", щоб не пошкодити Україні. Але сам Бог свідок, що я дуже люблю тоту Україну і не хочу їй шкодити, але сильно звикла до пирогів і не можу наломатися на український язик. То не гнівайся на мене. Мої мамця вміли і по-нашому, і по-польськи, бо за молодих літ служили в панів і навчилися. А ще навчилися там добре варити пироги. А це не кожне потрапить. І не кожна мука годиться. Бо та мука, казали мамця, що продають жиди, годиться тільки на Гаманове вухо, а не на християнські пироги. Мука має бути на раз змелена, а як міситься тісто, то треба додати трохи бараболі і масла, а до того ще шаленої води.

— Шаленої води? А це що за біда? — здивувався Іван.

— Не знаєш? Пускає ґрадуси, як відкрити корок, а як лляти, то кипить, і б'є в ніс, як пити. Не знаєш?

— То це зельтерська вода!

— Як, як?

— Зельтерська.

— А Боже! І шалену воду перекрутили! Та що з вами, людоньки?! Так от треба знати, що без шаленої води пироги мають дуже жилаву шкуру, а роги такі тверді, як у бика. Таких пирогів пани не можуть їсти, тільки хлопи. Коли ненько їли мамчині пироги, то завсігди казали: „От змисні пани, додумалися до пирогів на шаленій воді! А ви, хлопи, гризіть бичачі роги". А в піст мамця давали до пирогів бараболяної начинки, трохи приперченої, але до смаку. Зверху такі пироги мастилися присмаженою на олії цибулькою. Ненько просили, щоб і в масниці мамця робили такі самі пироги. То не буде великий гріх, казали.

З уваги на небезпеку повороту на „родіну", Іван записався до того самого села, звідки була Ганнуся, — до Вуйковичів, Стрийського повіту. Тільки ніяк не міг дізнатися, як це село положене супроти Стрия: на схід чи на захід, на південь чи на північ? Ганнуся на таких категоріях не розумілася. Не знала теж, як далеко від Вуйковичів до Стрия.

— Слухай, Ганнусю, — переконував її Іван, — я це мушу знати. Бо коли ті кляті душохапи приїдуть сюди і спитають мене, як довго треба їхати, щоб дістатися з Вуйковичів до Стрия, то що я їм скажу? Мусиш мені сказати, як далеко.

— То залежить. Як іти пішки, близенько, а їхати, то далеко. Як ідеться пішки, то треба тільки перейматися через одну гору, а потім через другу, а вже за третьою горою видніє Стрий. За годину-дві ви вже там. А як ненько запрягали бички і вирушали з дому до схід сонця, то й до полудня не могли дістатися на місце, бо мусілося об'їздити далекі світи.

Програвши справу з географією Вуйковичів, Іван звернувся до їх топографії.

— Я мушу добре знати топографію вашого села.

Ганнуся видивилася на нього...

— Як кажеш?

— Мушу знати топографію Вуйковичів.

Ганнуся покрутила заперечливо головою.

— Про це вперше чую. Чогось такого в нас не було.

— Та як не було?! Кожне село має якусь топографію.

— То може у вас. У нас того не було. Вже я добре знаю своє село.

— А як ішла ваша вулиц?

— Як ішла вулиця? А о-так! — і Ганнуся розпростерла руки на обидва боки, ставши очима до нього.

— Добре, добре, але як супроти сонця? Звідки воно сходило?

— Де сонце, а де вулиця! Сонце собі сходило далеко за горою, а наша вулиця ішла зараз таки коло нашого подвір'я.

— Але в якому напрямку?

— І туди, і сюди. В обидва кінці. Від Леськової Журби на одному кінці до Півуса на другому.

— Ну, добре. Киньмо це, — сказав Іван, подумавши трохи. — Може ми зорієнтуємося по церкві. Є у вашому селі церква?

— Ми мали свою церкву, тільки свого ксьондза не мали.

— А навіщо ж в церкві ксьондз?

— Та сам дяк не може правити набоженства. Мусить бути ксьондз. Приїздив із Голозубів.

— То ви католики?

— Ні, ми руснаки.

— Уніяти?

— Ні, ми тримаємось руської віри.

— Тримаєтесь руської віри і ксьондз? Що за баламута?! В руській вірі має бути піп, а не ксьондз.

— Та хіба не все одно, як казати, чи піп, чи ксьондз?

— Та яке там усе одно?! Що піп, то не ксьондз. „Мав ваш піп вуса, бороду і коси?

— Та де! Чистенький, як Бог приказав. То в москалів, казали ненько, *попи* патлаті.

Такі та інші непорозуміння переконали Івана, що в справі топографії Вуйковичів він не виведе кінця з Ганнусею, тож залишив дальші розпити. Вирішив, що буде так само говорити перед московською комісією, як Ганнуся перед ним, і це буде найкращим доказом його правдомовности.

Але москалі не приїздили більше, і подружжя „Іван та Ганнуся" тішилося блаженним спокоєм. А за деякий час із того блаженства вилонилося маленьке дівчатко, що зв'язало обидві України кровними узами. Обидві сторони були безмірно щасливі, особливо Іван. Старші люди більше захоплюються своїми дітьми, ніж молоді. Був тільки клопіт, як назвати дівчинку. Ганнуся приставала на кожне ім'я, що пропонував Іван.

— То його право, бо він батько. Як назве, так і буде, а мені нема чого до того пхатися.

Але Іван був дуже хитливий, і щодня міняв свої пропозиції щодо імени. Аж нарешті взялися за діло куми і твердо сказали, що то їх право давати ім'я, бо вони дають хрест, і назвали дівчинку Мирославою.

— Охрестимо свою хрещеницю Мирославою. Нехай стане славою всього українського миру, цілої України. Назвемо її по-нашому, по-українськи, щоб і з імени була українкою і патріоткою. А ви собі кажіть на неї Мирося, чи Славка, чи як вам любо і мило. То ваше право.

Так воно й сталося. І на цьому Остап Черешня закінчив свій останній протокол. Нам залишається тільки додати, що Славка була дуже здібна дівчинка. По переїзді до Америки, ще бувши дитиною, навчилася англійської мови просто з повітря. І коли вступила до української парафіяльної школи, то вчителі не мали з нею ніякого клопоту щодо мови: це була правдива англійка, без найменшої домішки східняцьких чи західняцьких мовних елементів. Цю чистоту школа зберегла й скріпила на сто відсотків, а курси українознавства довершили діла.

За прикладом Остапа Черешні, що почав цей протокол співомовкою про Ганнусю, закінчимо його піснею на честь Славчиного пласт - табору, де вона перебуває щоліта, серед веселих байраків зеленого бору:

ДІВИЧ - ПЛАСТ У ЗЕЛЕН - БОРІ

Гей, у тому зелен-борі
Не пластунки, — ясні зорі!
Ясні зорі, ясно сяють,
Всі байраки звеселяють.

Тож як стане в лісі темно,
Не лякайтеся даремно,
Що то може серед ночі
Засвітились вовчі очі.
То зірки! Он Славка мила
Честерфілда закурила,
А за нею зірка Люда
Присмокталась до
Верблюда;
А вродливиця Марічка
Сяє Кентом, наче свічка.

І так далі, і так далі —
Ірці, Вірці і Наталі
Сяють зорями з байраків,
Не бояться жадних раків
І беруть на глум, на кпини
Всенькі шкоди нікотини.

(Кінець).

Свято Героїв у школі при Брум вулиці в Ню Йорку

Наперекір еміграційним традиціям, суботня школа з Брум вулиці в Ню Йорку 23-го травня відзначила Свято Героїв по-новому: нічого утертого, нічого плаксивого з пересолодженим сантименталізмом. Розсунулась завіса. В центрі сцени на всю її височінь сяяв вічно - променюючий Тризуб на небесній блакиті, а під ним, на землі, палахкотів невгасаючий вогонь — символ вічности й безсмертя України. Заворожена заля заніміла в суворій побожності, бо це промовляло до людських душ сильніше за будь-які промови.

І перше слово з дитячих уст линне до Богоматері — Патронки України. То не було благання слабих і немічних, чи мольба безнадійних і зневірених, — то викрешувалися слова вдячности мужніх і гордих за те, що вони родилися українцями — нащі героїв. Вони непохитно вірять в шляхетне й величне призначення України, яке заповів апостол Андрій Первозванний, перебуваючи на Київських горах, — тому з такою наснагою переконання та глибокою вірою звучала їхня мелодеклямація про ту древню леґенду. А скільки чистої дитячої любови було вплетено в деклямації „Рідний Край" та „Моя Україно"! Видно глибоко запали в дитячі душі зерна національної правди, посіяні рідною церквою та її школою.

І ось проходять славні події, викликані із глибини віків. По розбурханому Чорному морі пливуть відважні дружинники князя Олега, щоб перемогти могутню Грецьку імперію. Перемогли та й щит прибили на тріюмфальних воротах Царгороду, як символ переможної слави українців.

На Каспію — велику Хозарську державу князь Святослав веде своє грізне військо, щоб покарати її за заподіяні кривди. Під Жовтими Водами хоробрі козачі леґіони розгромили найліпше військо Речі Посполитої.

А під Конотопом Україна впень знищила московську збройну навалу. Поразка була така велика, що цар готувався до втечі аж за Волгу.

Ми віримо, що прийде другий „Конотоп" і заграють перемогу українські сурми. Школа відкинула песиміз, бо він позбавляє віри в себе. Плекання розумного оптимізму окрилює юні душі, вселяє віру, приносить певність в успіх та викликає потребу боротьби за волю України. В клясичних творах велетнів мистецького слова дух оптимізму набирає особливої сили й глибокої віри. А з дитячих уст він дзвенів непідкупною щирістю й глибиною переконання.

Особливе враження на слухачів зробила гуртková деклямація, присвячена безсмертному С. Петлюрі, що закінчувалася:

„Ще встане знов одвічне право,
Ударить суд над чорним злом
І оживе в боях Держава —
Земля потоптана врагом!"

Програма відрізнялася не лише новиною ідеї, але й оригінальністю композиції, яку склала й успішно реалізувала її керівниця — досвідчений педагог Ольга Олексіївна Бобровська.

На закінчення програми шкільний хор проспівав дві бойові пісні під керівництвом маестра Олійника. Вдало, із смаком підібране п. Майстренком музичне оформлення кожної програмової точки посилювало враження.

Національний гимн разом з хором співали всі присутні.

М. Сердюк

В Міннеаполісі вшановано пам'ять Симона Петлюри

Українське громадянство Міннеаполісу і Сейнт Полу дня 6 червня ц. р. вшанувало пам'ять Симона Петлюри, Голови Директорії і Головного Отамана Військ Української Народної Республіки.

Вечір був влаштований українськими організаціями: Станиця Союзу Українських Ветеранів, Товариство Прихильників УНР, Товариство Сприяння УНРаді, ДОБРУС, ОДУМ, ОУРДП, УНДС, Відділ Українського Робітничого Союзу, 345 Відділ УНСоюзу та Громада церкви св. Юрія Переможця.

Голова Громадського Комітету д-р Микола Менгежа в своєму вступному слові підкреслив, що постать Семона Петлюри ввійшла в історію як провідника і організатора нової епохи визвольної боротьби українського народу та як будівничого його першої після двгих років неволі, Самостійної і Незалежної Держави — Української Народної Республіки. Під його проводом український нарід перейшов славетні змагання в обороні своєї новоствореної Держави. Це була епоха Петлюри. Але і після того, як замовкли гармати, як землі українські опинилися під владою нового наїзника, епоха Петлюри продовжується. Вписана кров'ю на сторінки історії тими, що боролися зі зброєю в руках безпосередньо під проводом Симона Петлюри, ця епоха є також вписана в історію кров'ю сотень тисяч синів і дочок України, що, переслідувані і обвинувачені за „петлюрівщину", були замордовані в тюрмах чи на каторгах большевицького ката. „Петлюрівщина" і дотепер залишилася єдиною надією українського народу, бо вона, там на Україні, означає визволення з комуністично-московського ярма, вона і надалі є його сподіванням в святім прагненні до свободи. „Петлюрівщина" залишається і надалі загрозою для російсько-комуністичного окупанта України, який ставить під цей спільний знаменник будь-які прояви національної свідомости чи національного самоопредiлення нашого поневоленого народу.

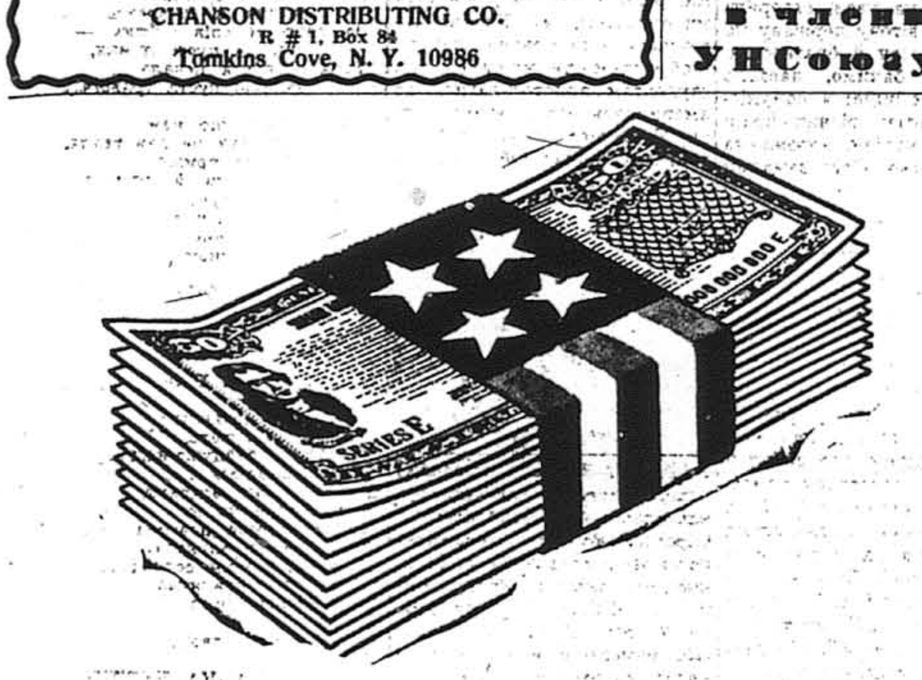
Головним промовцем був парох української православної церкви св. Миколая і ветеран Війська УНР о. Др. Володимир Левицький. В надзвичайно цікавому, глибоко засяжному та обґрунтованому правдивими фактами з історії наших Визвольних змагань рефераті, о. Левицький відтворив перед слухачами світлий образ Головного Отамана України. Як людина винятково скромна і благородна, він був з крові і кості дійсним сином українського народу. Будучи ним, він віддав всі свої сили, енергію та вміння на службу своїй батьківщині.

Закінчуючи реферат, о. Левицький, пророчими словами Івана Франка висловив ту віру, яка до кінця палала вогнем в серці Головного Отамана України:

„Народі мій!.. Та прийде час і ти вогнистим видом
Зсяєш у народів вольнім колі . . ."

Мистецьку частину вечора організував відомий артисит української опери Олександер Мартиненко. Найкращі співаки і співачки Міннеаполісу та Сейнт Полу взяли участь в цій частині. Олександер Загуленко, Зоя Семенець, Оксана Мірза, Михайло Даниленко, Оксана Бринь, Зоя Мельниченко та Ольга Хоролець — всім цим мистцям української пісні та слова належиться вдячність і признання за їхній мистецький вклад в успішне відзначення пам'яті незабутнього Симона Петлюри.

Д-р Анатолій Лисий

Новий успіх М. Скали-Старицького

Широковідомий і популярний на обидвох півкулях оперовий і концертовий наш співак Мирослав Скала-Старицький здобув собі останніми часами теж читацьку публіку своїми статтями та критиками на мистецькі теми, особливо ж статтями-репортажами з паризького Театру Націй, де він є членом жюрі, яке признає премії.

Та оце недавно, 21 травня ц. р. були ми свідками його нового успіху, цим разом, як доповідача. На запрошення Українського Академічного Товариства в Парижі, М. Скала-Старицький виголосив, доволі обширну доповідь на тему: „На українських і чужих сценах", яку він виголосив був у Ню Йорку, 1955 р. на пленарному засіданні УВАН, запрошений пп. проф. Вступовим і Горняткевичем.

Почавши від початків перебування в українських театрах, доповідач образово й дотепно викликав в уяві слухачів усі „гаразди", перипетії, світлі й незавидні моменти в історії українських театрів у Галичині, змальовуючи цікаві сцени й розмови; характеризуючи директорів, режисерів, акторів, диригентів, музикантів; сиплячи прізвищами, місцевостями й датами; все це переплітаючи дотепами, заввагами добросердного гумору й сатири, часто й на себе самого. У багатьох моментах слухачі вибухали сміхом та влучними репліками, доповнювали слова доповідача.

У доповіді були гідні зафіксування факти, теплі й цікаві згадки про визначніших діячів українського театру, сперті на довголітньому театральному досвіді. Такими були наприклад: виступи зі сл. п. братами, Романом і Юрієм Шухевичами; присутність доповідача у Львівському Радіо під час проголошення відновлення Української Держави 30 червня 1941 р.; співпраця з пок. Володимиром Блавацьким, Миколою Бенцалем, Йосипом Стадником, тощо.

Щодо стверджень, то найцікавіше, так для аматорських ансамблів, як і для театральної публіки, було те, що „актори мають грати, а публіка переживати", а не навпаки, як це часто буває, коли актори „переживають", а публіка нудьгує, говорить чи вибухає моментах".

Друга частина була присвячена праці доповідача на чужих сценах. Слухачі були приголомшені кількістю театрів, міст, країн, і континентів, у яких доповідачеві довелось виступати (Україна, Австрія, Польща, Чехословаччина, Німеччина, Бельгія, Франція, Еспанія, Англія, Північна Америка, Канада, Марокко, Тунезія, Альжирія, Голляндія), куди вела доповідача не тільки незавидна доля емігранта, але й химерна фея мистця-виконавця.

Щоб не бути голослівним доповідач приніс зі собою цілий оберемок оригінальних контрактів, афішів, програмок, рецензій, книжок, катальогів, партитур, енциклопедій, свідоцтв і дипломів, у яких ім'я нашого співака видніє в більшості на видному місці, товстим друком, великими літерами, побіч найвідоміших у мистецькому світі імен різнонаціональних співаків, диригентів, режисерів. Найцікавішою для нас у цій повені документів, була афіша Українського Народного Театру ім. Івана Тобілевича в Станиславові, на якому видніє ім'я нашого співака в опері „Галька" з 1929 р. — невеличка, смішна й наївна, але дорога! побіч великих, клясичних паризької Опери-Комік, Королівської „Ля Моне" у Брюсселі, віденської „Музікферайн-залі", зальцбурзького „Моцартеум", французьких оперових театрів (афіші на два метри), та багато інших. Колосальна афіша прапрем'єри опери „Іван IV" у Великому Театрі в Бордо; партитура цієї опери, з ім'ям нашого співака, першого виконавця ролі Ігоря в цій опері; енциклопедичний збірник репертуару й виконавців паризької Опери-Комік за 50 років; диплом-грамота міста Парижа: золотий ключ міста Дітройту, тощо.

„На закінчення цього небуденного вечора, учні „Музично-Вокальної Студії М. Скали-Старицького в Парижі", принесли, потайки, грамофонний апарат і декілька платівок з оперовими аріями, у виконанні свого учителя, та переграли їх на радість присутніх. Цей милий жест молоді, був доказом пошаний прив'язання до вчителя, який від двох років працює наполегливо над вихованням майбутніх мистців співу, — своїх наслідників і наступників. Висліди цієї праці маестра Старицького мали ми нагоду вже бачити й чути під час удалих виступів його учнів на різних українських імпрезах у Парижі, Бельгії, останньо в Лондоні, про що з признанням пише „Українська Думка" (20. 5.), „Шлях Перемоги" (6. 5) та інші.

Голова УАТ д-р Вирста, дякуючи доповідачеві, сказав що прелеґент тонко вив'язався з такого делікатного завдання, — говорити про себе й свою кар'єру. Згадав також при тому, що маестро Старицький і Мирослав Антонович (диригент відомого „Візантійського Хору"), були тими, яким він, як і багатьом іншим нашим студентам допомагав переїхати до Відня під час останньої світової війни, посилаючи посвідки для отримання „дурхлясшайнів".

Дехто з присутніх радив доповідачеві видати ці спомини, французькою мовою, особливо першу частину про долю й недолю українського театру „на колесах", наче з часів Шекспіра . . .

Софія Наумович

З НАШИХ БУДНІВ

У СПРАВІ ФОРМАЛЬНІЙ

Згори вибачаюся, що забираю слово в справі особистого характеру, але вона теж в'яжеться з громадським інтересом. Вийшла, знаєте, така, як казали колись у Львові, пацалиха, що я ні з того, ні з сього попав до Управи Літературного Допомогового Фонду „Слова" . . . Друга Понеділка хоч формально вибрали заступником голови, а мене ніхто не вибирав і ніхто не питався, чи я згідний обняти цей пост, просто — вмовили в мене, як у дядька хворобу, що я фінансовий референт і — крапка!

Тепер, зрозуміла річ, публічна опінія хвилюється, гуде — як же той Допомоговий Фонд виглядатиме, коли в його управі урядують два гумористи? .. Недавно, на Союзівці, один пан доктор спитав мене: „То хто кому буде допомагати — Понеділок Ікерові чи Ікер Понеділкові?" А в листі до редакції „Свободи" колеґа Анатоль Галан таки серйозно затривожився справою Фонду, мовляв, чи вийде це на добро справі, коли за поважне діло хапаються весельчаки? "Чи не скінчиться та справа гумористичним, так би мовити, пшиком?" — питає А. Галан.

В справі формальній мушу заявити, що в управі ЛДФ є фактично один гуморист, тобто я, грішний. Микола Понеділок подався на поважного письменника з моментом, коли вийшла його хвилююча книга „Говорить лише поле". Відтоді він творить велику літературу, а коли час від часу на якійсь лікарській конвенції і прочитає щось веселе, то це з давнього доробку, коли він ще був таким скоморохом, яким я надалі залишився. Але й для мене знайдуться відтяжуючі обставини, коли з'ясую деякі деталі, — як то мене вженили з отою референтурою . . .

Телефонує до мене пан голова „Слова", проф. Григорій Костюк, та й каже:

— Слухайте, Іване Степановичу, ви частенько буваєте на нашій Україні, на давнтавні, зайдіть, будь ласка, до „Самопомочі" та попросіть їх, щоб відкрили таке спеціяльне конто для нашого Фонду.

— А на чиє ім'я? — питаю.

— Ну, може бути на Славка Гординського, на Понеділка або Орла, лише не відкривайте на ім'я четвертого члена Управи, бо він уже умудрився зрезиґнувати.

Заходжу до „Самопомочі", до мого земляка з рідного табору „Орлик", інженера Раковського, та й виясню в чому справа. А він слухає-слухає, а далі й питає:

— А маєте хоч п'ятку на уділ?

— Припадкова маю, — відповідаю.

— Окей, — сказав пан інженер, — я особисто не є проти пана Гординського, він заслужений мистець, малює святих угодників в Америці і в Канаді, так само пан Понеділок — золота душа, та й пан Орел мусить бути хлопець як той орел, хоч я ще й досі не мав приємности його пізнати. Але ми радше воліли б зробити вас тростистом вашого Фонду. Ви тут у нас маєте маленький довжок, який солідно сплачуєте вже два роки, і ще не було такого місяця, щоб не заплатили рати . . . О, таких клієнтів ми любимо, маємо до них сантимент! Розпишіться тут, у книжці, а я подзвоню до професора Костюка, щоб кооптували вас до управи в характері фінансового референта.

І що було робити? .. Заплатив п'ятку та й розписався. Не буду ж перечити такій вченій людині, як пан інженер Раковський, що на кредитовій кооперації зуби свої з'їв! Вже то йому краще знати, хто надається на фінансового референта.

Ікер

За нагороди імени Івана Піддубного

У селі Красенівка на Черкащині — на батьківщині Івана Піддубного — закінчились традиційні змагання сільських борців за нагороду, що носить ім'я всесвітньовідомого українського багатиря. Почесний трофей виборювали 170 борців. Переможцями турніру вийшли В. Дем'яний та М. Гарипов з Івано-Франківської области, В. Берчук з Київщини, М. Боднар з Черкас та С. Гоцівський з Житомирської области. Перше місце дісталося спортовцям Київщини.

„ВОЗЗ'ЄДНАННЯ"

„Карпатами крокує свято радянської культури, приурочене до 20-річчя возз'єднання Закарпаття з радянською Україною", пише 16 червня в „Радянській Україні" кореспондент В. Маринін.

Як же відбувається це свято? По селах містах і районових центрах Закарпаття відбуваються виступи, насичені режимною агітацією та пропаґандою.

Ділимося сумною вісткою,
що дня 1-го липня 1965 року о год. 6-ій вечора відійшла від нас передчасно у Вічність
наша Улюблена
СТЕФАНІЯ з ЛЕВИЦЬКИХ СІРА
Похоронні відправи відбудуться в понеділок 5-го липня ц. р. у Філядельфії.
НАТАЛІЯ ЛЕВИЦЬКА — мама
ІВАН СІРИЙ — чоловік
БОГДАН й ІВАННА — діти
Рідня

З ТЕРЛЕЦЬКИХ ЙОСИФА КАПКО
УЧИТЕЛЬКА
наша улюблена Сестра, дорога Дружина, кохана Мамця і Бабуня,
заснула в Бозі дня 6-го лютого 1965 р.
Похорон відбувся 8-го лютого 1965 р. в Україні, про що, усіх її Друзів і Знайомих у глибокому смутку повідомляють
ВАНДА УРБАН з родиною — сестра
о. МИХАЙЛО — брат в Україні
ВАСИЛЬ з родиною — муж в Україні

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими що,
дня 28-го червня 1965 року помер по короткій недузі
на 56-му році життя
наш Найдорожчий і Незабутній
МУЖ, БРАТ, ШВАГЕР і СТРИЙКО
ДОКТОР ЕКОНОМІЇ
ЯРОСЛАВ СУШКІВ
директор бібліотеки Borromeo College в Клівленді.
ПОХОРОН в п'ятницю, 2-го липня 1965 р. з похоронного заведення Колодія до церкви св. Петра і Павла в Клівленді, а відтак на цвинтар.
В глибокому смутку:
дружина — ОЛЕНА
брати — д-р АЛЕКСАНДЕР з Родиною
мґр ОМЕЛЯН з Родиною

День Слов'янської Дружби відбувся в Шикаґо

(Закінчення зі стор. 1-ої)

мо на можливі добрі наслідки для наших країн, сьогодні поневолених большевицькою Росією. Для нас імігрантів із Східньої Европи відкривається справжнє поле співпраці і будування спільного фронту саме між собою. Якщо злучимо свої сили і зусилля, зможемо багато зробити, щоб покращати наші позиції тут і допомогти нашим народам у батьківщині. Чи не краще нам шукати сили і союзників в нас самих, ані ж на Формозі чи у В'єтнамі, з якими нас так мало лучить?! — питав промовець.

З польського боку промовляв д-р Едвард Ружанський, голова Польського Іміграційного Комітету, відомий діяч старої польської еміґрації. Він нагадав, що і в минулому існували спроби такої тіснішої співпраці слов'янських груп в ЗДА. В Шикаґо заіснувала перед п'ятдесяти роками група, складена із слов'янських національностей, що мала на меті очолити рух за спільну репрезентацію та боротьбу всіх слов'янських груп в Америці з метою покращання їх суспільної і політичної позиції. Ми ще далі є дискримінованими групами — заявив промовець. Не лише з метою здобути кращу долю нашим народам у старому краю, але також, щоб стати повноцілим елементом у цій країні ми повинні вчитися багато від американських негрів. Кільканадцять мільйонів слов'ян у цій країні заслуговують на краще трактування, більшу репрезентацію у всіх прошарках економічного, культурного і політичного життя країни. Ця промова д-ра Ружанського викликала помітне враження і заслуговує на те, щоб її голозні думки стали також предметом при обговоренні практичних заходів таких груп, як шикаґівський Комітет приязни трьох слов'янських народів.

Мистецьку грограму розпочала танцювальна чеська група „Моравска беседа", виконуючи кілька народних танців. З українців виступив молодий акордеоніст Олег Константинів, виконуючи майстерно в'язанку народних пісень та кілька інших композицій. Тріо дівчат з Пласту (Іра Мала, Уляна Тарасенко і Анна Мрищук) гарно проспівали три повстанські і народні пісні. Найкращим українським виступом, а також вершком усієї програми був виступ танцювального ансамблю з Мілвокі „Дніпро" під головуванням А. Череня та мистецьким керівництвом М. Праска. Ця група в складі 18 осіб —чудово виконала „Запорожця", „Катерину" та „Гопака". Усі тні викликали захоплення серед публіки братніх народів. Всі погодилися, що ця група, яка вже здобула гарні успіхи в Мілвокі та на фестивалях в Флориді, є першоклясним ансамблем і може цілком свобідно конкурувати з деякими професійними одиницями. Дівчата у харківській версі „Катерини" справляли свою грацію, прегарними і витонченими рухами та формами танку якнайкраще враження. Треба визнати, що „Дніпро" з Мілвокі причинився до незаперечного мистецького успіху цього фестину.

З польського боку виступило кілька груп і у всіх переважала шкільна молодь; чи це був „Краков'як", чи стародавній польський шляхетський танок або комічна полька, все це було дуже добре виведено молоддю від 10 до 18 років, яка водночас ала показ різноманітної польської традиції і народної ноші. Польськими групами керували Галіна Палюшек, Ева Осьвяк та Євген Раціборский.

Після мистецької частини присутні ще довго забавлялися під звуки добірної окрестри Ковальковського. Буфет, в якому можна було отримати страви поодиноких національностей, був дуже відвідуваний і швидко спорожнів.

Господарем цієї вдалої забави - фестину був п. Міклашевський, а офіційною та культурною програмою керував В. Маркусь. Ця вже третя з черги культурно - товариська імпреза трьох слов'янських народів повинна заохотити ініціяторів до ширших плянів. Нам здається, що тепер необхідно попрацювати над великим фестивалем силов'янської музики і пісні, що могло б стати не лише нашою „ґеттоким фестивалем слов'янської загумінку в Шикаґо, але й загально - культурною подією цілого Шикаґо.

ГОСПОДАРЮЮТЬ І СМАКУ НЕ ЧУЮТЬ

Із Шосткинського лісництва (Сумська область) постачають Пироґівській мебльовій фабриці лісовий матеріял. А-ле як? Замість завозити його безпосередньо з місця заготівель, що за десять метрів від фабричного подвір'я, вони везуть той ліс на залізничну станцію, вантажать у вагони, а звідти вже залізницею привозять на фабрику.

Травневий „Перець" глузує, що був такий дивак, який їздив на Поділ до Києва через Шепетівку.

ВІДЗНАЧЕННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ

Прем'єр Південного В'єтнаму Нгуєн Као Кі декорує в Сайгоні південнов'єтнамськими летунськими хрестами заслуги чотирьох американських летунів, які зістрілили 2 північно-в'єтнамські літаки, типу совєтського МІГ, під час їх налету на Південний В'єтнам. На фото (зліва): летуни — Едвін Грейтгавз з Остину, Тексас; Клінтон Джансон з Роял Овк, Миш.; Чарлз Гартман з Спрінгфілду, Ілл., та Джім С. Лінн з Ню Гемпшир, Огайо.

„Пласт" в Англії звітує...

В наших еміґраційних буднях є завжди інтересно побачити українську імпрезу, що своїм характером відрізняється від шабльонів; таку імпрезу ми мали приємність бачити в суботу 8-го травня у Нотингемі, а влаштували її наші пластуни у честь свойого патрона, св. Юрія Переможця, получивши це свято зі святом Весни.

Організаторами були нотингемські ПЛАСТ-КВОМ та ПЛАСТ-ПРИЯТ, але виконавцями програми, крім місцевого пластового осередку були ще осередки Бралфорд, Вульвергамптон, Дерби, Лестер Лондон та Менчестер.

Хотілося б розказати подрібно про кожну точку програми цього свята, але вона була така обширна, що ледве чи було б досить місця на це в нашому короткому репортажі

Відкрила свято по-українськи і англійськия. Оля Пенськи і англійськи Оля Пеняка передала слово юначці Христі Кіщук (Лестер), щоб відчитала повчаючий та дотепний вірш Кіплінґа п. з. „Иф". Цей вірш гейби спеціяльно написаний „в альбом" послідовникам св. Юрія, бо в ньому вичислені прикмети, які треба собі присвоїти, поки стати зрілою людиною. Після цього пластуни і пластунки відспівали хором „Отче наш" (молитва ця випала дуже гарно і щиро), а нотингемські новаки збірно віддеклямували „Візьми, Маріє, нас в опіку".

У програмі концерту можна було відрізнити три групи точок: одну із характером святоюріївсько-релігійним, другу з мотивами „поклін весні", й третю з настроєм пластово-таборовим.

Поминаючи наших молодих манчестерських танцюристів (яким ледве чи вдалося б докинути ще якусь квітку до їхньої славної історії), із групових точок особливо припали до серця, вуха та ока, гагілки, виведені юначками з надсподіваною прецизністю та ґрацією.

Дуже мило заскочив нас і „мішаний" хор манчестерців під управою п. Бабуняка: це, здається, чи не перша (але без сумніву дуже успішна й корисна) спроба участи українських дітей у хоровому, поліфонічному співі на британському терені.

Гурток з Дерби (як видно з числа точок ним виконаних — дуже працьовитий) добре пописався симпатичною сценкою на тему весни у виконанню наймолодшої ґенерації пластунок. Бачили ми і компетентних танцюристів з цього гуртка. Вони дали дуже добрий приклад пластунської зарадности, показавши, що як немає пастернака, то і петрушка зуміє йти в „присюди".

Гурток Вульвергамптон відспівав милу і сантиментальну пісоньку „Бабусю рідненька", а брадфорський ансамбль трьох співаків, „озброєний" електричними ґітарами, вніс у нашу традицію елемент модерности, виконавши кілька українських пісень в супроводі цих інструментів.

Ціла програма була переплетена деклямаціями, що були дбайливо підготовлені та виголошені з доброю дикцією (у декого з декляматорок можна було завважити познаки реґулярного вишколу в цій шляхетній штуці). Деклямували: Марянка Діхтяренко (Нотінгем); Марта Єнкала й Мотря Бірчак (Лондон), Мотря Білинська (не знаю звідкіля), Ліза Варська і Люба Бідось (Нотингем), Адріян Єнкала з Ірцею Фундак (Лондон). Ця остання пара новаків зробила на публіку симпатичне враження, деклямуючи то разом то напереміну віршик п. з. „Є країна...".

Не від речі буде згадати, що „монополь" на сольові деклямації чомусь задержують дівчата.

У другій частині концерту всі виконавці засіли таборовим звичаєм довкруги „ватри" (щоправда електричної). Нам здавалося, що сцена була трохи замала на те, щоб примістити всіх і дехто з пластової братії мусів асистувати з-за лаштунків. Саме ця частина мала головно таборовий характер і обіймала пластові пісні, деклямації, та дуже дотепну „розповідь" про пригоду, що трапилася юначкам в таборі.

Вкінці і ватра „почала догоріти" і цей мило проведений вечір мусів закінчитися.

Ми верталися домів повні рефлексій: скільки праці вклали в це свято пластові виховники та виконавці програми; і як справно вони зуміли перевести цілу програму, зібравши одного вечора дітей із різних закутків Англії; і скільки українського духа жевріє в них усіх...

А ці їх гагілки!

Як то добре знати, що все не пропаде у безвість — принайменше так довго, доки існує і діє український Пласт!

Юрій Єнкала

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

ГОЛЛЯНДСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР М. Л. Т. КАЛЬС ЗАЯВИВ в обох палатах парляменту Голляндії, що його уряд зголосить законопроєкт про затвердження подружжя наступниці престолу княжни Беатричі з німецьким дипломатом Клявсом фон Амсберґом. Обоє вони офіційно представилися членам уряду і парляменту. Без згоди уряду та затвердження парляментом подружжя княжни — вона втратила б право до королівської корони. В Голляндії поділені думки щодо того подружжя, бо фон Амсберґ був німецьким старшиною в останній війні.

КОНҐОЛІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЖОЗЕФ КАСАВУБУ ПРИГАДАВ у зверненні до народу з нагоди роковин державної незалежности Конґа, що це його, президента право і обов'язок десиґнувати кожного нового прем'єра і представляти його парляментові. У цій його заяві добачають доказ напружених відносин між президентом Касавубою та прем'єром Мойсе Чомбе, який виграв вибори і, мабуть, має амбіції стати президентом і прем'єром в одній особі.

ПОЛЬСЬКУ ПОЛІТИЧНУ ПОЛІЦІЮ І Т. ЗВ. КОРПУС ПОГРАНИЧЧЯ ПЕРЕДАНО у відання міністерства військових справ. Дотепер вони належали до міністерства внутрішніх справ, Відповідний документ підписали обидва міністри. Офіційний комунікат пояснив, що політична ситуація настільки устабілізована, що всі збройні формації повинні мати на цілі тільки оборону цілої держави.